ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет будівництва, архітектури та дизайну
Кафедра охорони праці і навколишнього середовища

СИЛАБУС
Вібіркової навчальної дисципліни
загальноуніверситетського каталогу
ЗАХИСТ НАСЕЛЕННЯ, ТЕРІТОРІЙ, ДОВКІЛЛЯ ТА ВИРОБНИЧА БЕЗПЕКА
Обсяг освітнього компоненту – 3кредити ЄКТС

Другого (магістерського) рівня вищої освіти
Спеціальності: G11 Машинобудування
освітні програми: G11.02 Двигуни, G11.04 Транспортні машини
Спеціальність: J8 Автомобільний транспорт
освітня програма: транспортні технології на автомобільному транспорті
Спеціальність: J7 Залізничний транспорт
освітня програма: транспортні технології на залізничному транспорті

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

Лазуткін Микола Іванович доцент, к.т.н.

Контактна інформація:
- номер телефону: +38096 384 12 73;
- e-mail: Ni_1646lz@ukr.net;
- навчальний корпус №3, аудиторія 21

Консультації:
Згідно з графіком консультацій

ОПИС КУРСУ

Вивчення дисципліни “Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека” надає можливість майбутньому фахівцю після засвоєння курсу здобувачі вищої освіти зможуть оцінювати ризики від негативних впливів техногенного середовища та планувати заходи захисту працюючих, а в умовах надзвичайних ситуацій приймати участь у заходах захисту населення та мінімізації негативних наслідків для навколишнього середовища.

Ознайомитись з нормативно-правовими документами в галузі безпеки, що дозволить йому при прийнятті рішень в діяльності на транспорті враховувати необхідність забезпечення безпечних умов праці та заходи захисту робітників, населення та навколишнього середовища в умовах надзвичайних ситуацій.

МЕТА, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета: підготовка фахівців, здатних творчо мислити, вирішувати складні проблеми інноваційного характеру та приймати продуктивні рішення у сфері Захисту населення (ЗН); формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління виробничою безпекою праці (ВБ) та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду.

Завдання: засвоєння студентами новітніх теорій, методів і технологій з прогнозування надзвичайних ситуацій (НС), побудови моделей їхнього розвитку, визначення рівня ризику та обґрунтування комплексу заходів, спрямованих на відвернення НС, захисту персоналу, населення, матеріальних та культурних цінностей в умовах НС, локалізації та ліквідації їхніх наслідків;

- забезпечення гарантії збереження здоров'я і працездатності працівників у виробничих умовах конкретних галузей господарювання через ефективне управління охороною праці та формування відповідальності у посадових осіб і фахівців за колективну та власну безпеку.

Засвоївши програму навчальної дисципліни «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека" майбутні магістри за відповідними напрямами підготовки, спеціальностями та освітніми програмами (спеціалізаціями) мають бути здатними вирішувати професійні завдання з урахуванням вимог ЗНТД та ВБ володіти основними професійними компетенціями для забезпечення реалізації вказаних завдань.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти повинні отримати:

Інтегральна компетентність:

- вибирати необхідні положення із законодавчих актів з безпеки праці, цивільного захисту та охорони навколишнього середовища, що стосуються відповідної проблематики дослідження. Застосовувати ці положення на практиці;
- керувати технологічними процесами у відповідності з посадовими обов'язками, забезпечувати технічну безпеку виробництва в сфері своєї професійної діяльності.

Загальні компетентності:

здатність особи розв'язувати складні задачі і проблеми сфері транспортних систем і технологій та у процесі навчання, що передбачає:

ЗК 01. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 02. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК 03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 04. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК 05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 07. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 08. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

ФК 09. Здатність проведення експертизи транспортних пригод за видами транспорту.

Очікувані програмні результати навчання:

РН3. Розробляти заходи з охорони праці та навколишнього середовища при проведенні досліджень та у виробничій діяльності.

РН5. Вибирати необхідні положення із законодавчих актів з безпеки праці, цивільного захисту та охорони навколишнього середовища, що стосуються відповідної проблематики дослідження. Застосовувати ці положення на практиці.

РН12. Керувати технологічними процесами у відповідності з посадовими обов'язками, забезпечувати технічну безпеку виробництва в сфері своєї професійної діяльності.

ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Міжнародні норми та основні нормативно-правові акти України в галузі ОП. Система управління ОП	Лекція	2
2-3	Дослідження та вдосконалення транспортних технологій та експлуатаційних умов автомобілів та тракторів.	Лекція	4
4-5.	Дослідження стану виробничого середовища, важкості та напруженості праці	Лабораторна робота	4
6.	Заходи безпеки при проведенні досліджень на комп'ютері.	Лекція	2
6.	Дослідження прожекторного освітлення LED світильниками	Лабораторна робота	2
7.	Дослідження вогнегасних властивостей первинних засобів	Лабораторна робота	2

	пожежогасіння, визначення їх типів та розрахунок кількості		
8.	Правове регулювання ЦЗ України	Лекція	2
9.	Єдина державна система цивільного захисту, її складові, завдання та режими функціонування	Лекція	2
10.	Планування заходів ЦЗ. Захист населення і територій від НС	Лекція	2
11.	Спостереження та лабораторний контроль. Моніторинг небезпек, що можуть спричинити НС	Лабораторна робота	2
12-13.	Надзвичайні ситуації мирного часу та особливого періоду, їх вплив на безпеку населення України	Лабораторна робота	4

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота включає вивчення лекційних матеріалів, виконання лабораторних та практичних робіт, отримання індивідуального завдання. Кількість годин вказана в розділі «ПЕРЕЛІК ТЕМ (ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН) ДИСЦИПЛІНИ». Графік консультативної допомоги та розклад контрольних заходів здобувач отримує на кафедрі. Для успішного планування дисципліни передбачаються щотижневі години консультативної допомоги (в тому числі і онлайн за допомогою інструментів Viber, Telegram, а також відео конференції Zoom, або системи дистанційного навчання Moodle).

РЕКОМЕНДОВАНІ ІНФОРМАЦІЙНІ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ ДЖЕРЕЛА

Методичне забезпечення

1. Лазуткін М. І., Журавель М. О. Компенсації працівникам за умови праці відповідно до результатів атестації робочих місць [Електронний ресурс] / М. І. Лазуткін, М. О. Журавель // Молодий вчений. – 2019. – № 3(67). – С. 6-10. – URI : http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/6979.

2. Лазуткін М. І., Журавель С. М., Журавель М. О. Рекомендації студентам щодо поліпшення умов праці при використанні комп'ютерної техніки та технологій [Електронний ресурс] / М. І. Лазуткін, С. М. Журавель, М. О. Журавель. // Молодий вчений. – 2021. – № 2(90). – С. 118-120. – URI : http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/7369.

3. Лазуткін М. І., Журавель С. М., Журавель М. О., Каплуновська А. М. Оцінки екосистеми в найбільш забруднених регіонах України та прогнозування стану довкілля [Електронний ресурс] / М. І. Лазуткін, С. М. Журавель, М. О. Журавель, А. М. Каплуновська. // Вісник ЛНУ імені Тараса

Шевченко № 1 (349), Ч ІІ, 2022. – С. 129-139. – URI : http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/9006.

4. Лазуткін М. І., Журавель С. М., Журавель М. О. Екологічна безпека Запорізького регіону, як складова безпеки життєдіяльності населення регіону [Електронний ресурс] / М. І. Лазуткін, С. М. Журавель, М. О. Журавель. // Науково-практичний журнал «Екологічні науки» № 3(42), 2022. – С. 217-221. – DOI : https://doi.org/10.32846/2306-9716/2022.eco.3-42.36.

5. Журавель М. О., Журавель С. М., Лазуткін М. І., Якімцов Ю. В. Навчальний посібник для самостійного вивчення дисципліни «Цивільний захист» : частина перша – теоретична [Текст] : навч. посіб. для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. – 235 с. – URI : http://eir.zntu.edu.ua/handle/ 123456789/7208

6. Методичні вказівки до лабораторного заняття «Дослідження прожекторного освітлення з застосуванням LED світильників» з дисципліни «Цивільний захист і охорона праці в галузі», «Безпека праці на підприємствах в установах і організаціях та цивільна безпека», «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання / Укл. М. І. Лазуткін, М. О. Журавель – Запоріжжя : Каф. ОП і НС, НУ «Запорізька політехніка», 2023. – 26 с. 4 http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/6946.

7. Методичні вказівки до лабораторного заняття «Дослідження стану виробничого середовища, важкості і напруженості праці» з дисципліни «Цивільний захист і охорона праці в галузі», «Безпека праці на підприємствах в установах і організаціях та цивільна безпека», «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» для студентів усіх спеціальностей та форм навчання. Укл.: М. І. Лазуткін, М. О. Журавель, С. М. Журавель – Каф. ОП і НС. НУ «Запорізька політехніка», 2024 р. – 47 с.

8. Методичні вказівки до виконання розділу «Охорона праці та безпека у надзвичайних ситуаціях» в магістерських дипломних роботах (проектах) зі спеціальності 275 – «Транспортні технології (на залізничному транспорті)» за освітньою програмою (спеціалізацією) – «Транспортні технології на залізничному транспорті» для усіх форм навчання / уклад. : М. І. Лазуткін. – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2020. – 35 с. – URI : http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/6410. 9. Методичні вказівки і контрольні завдання до самостійної письмової контрольної роботи за матеріалами змістовного модуля – «Охорона праці в галузі», дисципліни «Цивільний захист та охорона праці в галузі» : для студентів транспортного факультету, спеціальності 275 – «Технологія залізничних перевезень», заочної форми навчання / Укл. : М. І. Лазуткін – Запоріжжя: НУ «Запорізька політехніка», 2021. – 23 с. – URI : http://eir.zntu.edu.ua/handle/123456789/7058.

Перелік навчальної, наукової та довідкової літератури

1. Кодекс цивільного захисту України [Електронний ресурс] – Чинний від 2012-11-21. : станом на 01.01.2019 р. – К. : ВР України, 2012. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17. – (Закон України)

2. Положення про єдину державну систему цивільного захисту [Електронний ресурс] : – Чинний від 2014-01-31. – К. : Кабінет Міністрів України, 2014. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п. – (Положення)

3. Безпека у надзвичайних ситуаціях. Моніторинг джерел надзвичайних ситуацій. Основні положення [Текст] : ДСТУ 7742:2015. Чинний від 2016-01-01. – К. : ВНИИ ГЗ, 2015. – 9 с.

4. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12.08.1949 р, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8.06.1977 р. Зібрання чинних міжнародних договорів України: Офіційне видання – Том 1: 1990-1991 рр. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2001.

5. Кодекс законів про працю України [Електронний ресурс] – Чинний від 1971-12-10. : станом на 25.07.2018 р. – К. : ВР України, 1971. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/322-08. – (Закон України)

6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування [Електронний ресурс] – Чинний від 1999-09-23. : станом на 25.07.2018 р. – К. : ВР України, 1999. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14. – (Закон України)

7. Жидецький В. Ц. Основи охорони праці [Текст] : підручник / В. Ц. Жидецький. – 5-те вид., доп. – К. : Знання, 2014. – 373 с. + 1 эл. опт. диск (CD-ROM). – ISBN 978-617-07-0134-3

8. Правила охорони праці на залізничному транспорті [Електронний ресурс] : НПАОП 0.00-1.62-12. – Чинний від 2012-09-14. – К. : МНС України, 2012. – URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1299-12. – (Нормативно-правовий акт охорони праці)

Інформаційні ресурси

1. Офіційне інтернет-представництво Президента України [Електронний ресурс]: – URL: http://www.president.gov.ua/.

2. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Верховна Рада України. – Режим доступу: http://www.rada.kiev.ua.

3. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Кабінет Міністрів України. – URL: http://www.kmu.gov.ua/.

4. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Міністерство освіти і науки України. – URL: http://www.mon.gov.ua, www.osvita.com.

5. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Міністерство екології та природних ресурсів України. – URL: http://www.menr.gov.ua/.

6. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Рада національної безпеки і оборони України. – URL: http://www.rainbow.gov.ua/.

7. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Постійне представництво України при ООН. – URL: http://www.uamission.org/.

8. Сайт, присвячений надзвичайним ситуаціям природного характеру [Електронний ресурс] : URL: http://chronicl.chat.ru/.

9. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Український інститут досліджень навколишнього середовища і ресурсів при Раді національної безпеки і оборони України. – URL: http://www.erriu.ukrtel.net/index.htm.

10. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Державна служба України з питань праці (Держпраці). – URL: http://dsp.gov.ua/

11. Офіційний сайт [Електронний ресурс]: / Державна інспекція України з питань праці. – URL: http://dpu.gov.ua/default.aspx

ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни «Захист населення, територій, довкілля та виробнича безпека» включає поточний контроль успішності засвоєння матеріалів та складання заліку. Поточний контроль передбачає контроль засвоєння теоретичних матеріалів, проведення лабораторних занять.

До заліку допускаються студенти, які виконали у повному обсязі усі види навчальних завдань (лабораторні роботи, приймали участь у семінарах). Підсумкова оцінка якості засвоєння навчальної дисципліни визначається за результатами оцінювання лабораторних робіт яке проводиться письмово у формі тестів в два етапи: перший – за матеріалами першого змістового модулю «Захист населення» і другий, за матеріалами другого змістового модулю «Виробнича безпекаі», як середня. Студент, який на протязі семестру до проведення підсумкового контролю проявив старанність у засвоєнні теоретичного матеріалу, своєчасно виконав та звітував з лабораторних робіт (60 балів і вище за 100 бальною шкалою) може отримати відповідну позитивну підсумкову оцінку- “зараховано “.

ПОЛІТИКИ КУРСУ

Вимоги при вивченні навчальної дисципліни полягають у відвідуванні навчальних занять, систематичному вивченні наданих матеріалів, сумлінній самостійній роботі та своєчасному виконанні контрольних заходів, дотриманні норм академічної доброчесності. При вивченні дисципліни політика дотримання академічної доброчесності визначається Кодексом академічної доброчесності Національного університету «Запорізька політехніка» https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Nakaz_N253_vid_29.06.21.pdf

ТЕХНІЧНІ ВИМОГИ ДЛЯ РОБОТИ НА КУРСІ

Для доступу до навчально-методичних розробок дисципліни «Безпека праці на підприємствах та організаціях та цивільний захист» необхідно мати особистий доступ до університетської навчальної платформи *Moodle*.